

Sprawozdanie z V Międzynarodowej Konferencji Logopedycznej „Logopedia w teorii i praktyce” (Chorzów, 16–17 września 2017)

Podczas V Międzynarodowej Konferencji Logopedycznej „Logopedia w teorii i praktyce” naukowcy z całego świata podjęli dyskusję wokół zagadnień związanych z diagnozą i terapią zaburzeń mowy. Wydarzenie odbyło się w dniach 16–17 września 2017 roku w Śląskim Międzyuczelnianym Centrum Edukacji i Badań Interdyscyplinarnych w Chorzowie. Konferencja naukowa została zorganizowana przez Instytut Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Fundację Wiedzy i Dialogu Społecznego „Agere Aude”, Śląski Oddział Polskiego Towarzystwa Logopedycznego, Wydział Zamiejscowy Nauk Humanistycznych i Społecznych Akademii Ignatianum w Krakowie oraz Śląskie Międzyuczelniane Centrum Edukacji i Badań Interdyscyplinarnych w Chorzowie. Patronat honorowy nad konferencją objęli: Jarosław Gowin – minister nauki i szkolnictwa wyższego, prof. dr hab. Andrzej Kowalczyk – JM Rektor Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, ks. prof. dr hab. Józef Bremer SJ – JM Rektor Akademii Ignatianum w Krakowie, Jarosław Wieczorek – wojewoda śląski, a także Andrzej Kotala – prezydent miasta Chorzów. Patronat medialny nad wydarzeniem sprawowały „Gazeta Uniwersytecka UŚ” oraz telewizja regionalna TVP3 Katowice.

V Międzynarodowa Konferencja Logopedyczna „Logopedia w teorii i praktyce” otrzymała dzięki staraniom Fundacji „Agere Aude” dofinansowanie ze środków ministra nauki i szkolnictwa wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę (zadanie finansowane w ramach umowy 897/P-DUN/2017).

Przedmiotem naukowych dyskusji w czasie obrad były przede wszystkim podstawy diagnozy i terapii szeroko rozumianych zaburzeń mowy u osób w różnym wieku – dzieci oraz dorosłych. Ekspertki skupili się nie tylko na przedstawieniu technik terapii logopedycznej, lecz także zaprezentowali praktyczne narzędzia przydatne w codziennej pracy logopedy. Takie podejście umożliwiło połączenie ścieżek logopedycznej teorii i praktyki. Podczas konferencji zaprezentowano także najnowsze wyniki badań prowadzonych przez logopedów, lingwistów i lekarzy. Dyskusje koncentrowały się wokół głównych kręgów tematycznych: naukowych podstaw diagnozy i terapii zaburzeń mowy u dzieci, młodzieży i osób starszych, praktycznych metod i narzędzi diagnostycznych w logopedii oraz ich efektywności, a także skuteczności metod i technik terapii logopedycznej. Podnoszone podczas konferencji głosy były zorientowane na przyszłość – specjaliści debatowali nad możliwymi kierunkami rozwoju logopedii, a także formułowali swoje spostrzeżenia dotyczące obecnego stanu wiedzy w tej dyscyplinie naukowej.

W wydarzeniu wzięło udział ponad 200 osób. Wśród zaproszonych gości znaleźli się wybitni specjaliści z polskich i zagranicznych ośrodków naukowych, takich jak: Narodowa Akademia Nauk Pedagogicznych na Ukrainie, University of Leuven w Belgii, Moskiewski Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie,

Uniwersytet Śląski w Katowicach, Uniwersytet Szczeciński, Uniwersytet Warszawski. Dzięki zapewnionemu przez organizatorów tłumaczeniu simultanicznemu każdy uczestnik mógł wysłuchać wszystkich wykładów, a także wziąć udział w dyskusjach czy warsztatach.

Konferencja została otwarta przez pomysłodawczynię utworzenia SMCEBI – Alicję Ratuszną. Gości przywitani także przedstawiciele organizatorów: prodziekan Wydziału Filologicznego ds. promocji i współpracy z otoczeniem Magdalena Pastuch, dyrektor Instytutu Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach – Mirosława Siuciak oraz ks. Wacław Królikowski SJ z Wydziału Zamiejscowego Nauk Humanistycznych i Społecznych Akademii Ignatianum w Krakowie. Głos zabrały również: Danuta Pluta-Wojciechowska z Instytutu Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej, Katarzyna Sujkowska-Sobisz – prezes Fundacji Wiedzy i Dialogu Społecznego „Agere Aude” oraz Joanna Trzaskalik ze Śląskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Logopedycznego i Wydziału Zamiejscowego Nauk Humanistycznych i Społecznych Akademii Ignatianum w Krakowie.

Nieodłącznym elementem naukowych spotkań logopedów stało się uroczyste wręczenie nagrody Logopedia Silesiaca jako podziękowanie i hołd dla wybitnych osób lub instytucji, które w szczególny sposób przysłużyły się śląskiej logopedii. Wyróżnienie przyznaje Zarząd Śląskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Logopedycznego. Tegoroczną laureatką nagrody została Marzena Lampart-Busse – liderka Rybnickiego Zespołu Doskonalenia Logopedów, neurologopeda i surdopedagog, organizatorka licznych spotkań o tematyce logopedycznej, a także autorka wielu publikacji.

Obrazy plenarne konferencji rozpoczęły się wystąpieniem Stanisława Grabiasa pt. *Między medycyną a lingwistyką. Logopedia jako dyscyplina naukowa*. Badacz poruszył kwestie związane z miejscem logopedii w nauce i podkreślił, że wywodząca się z językoznawstwa dyscyplina ma współcześnie znacznie więcej powiązań z psychologią, pedagogiką czy medycyną. Kolejny wykład wygłosiła Henriette W. Langdon, która przedstawiła studium przypadków osób mono- i bilingwalnych. Część pierwszą zakończył referat Tomasza Woźniaka *Logopedia oparta na dowodach*.

Podczas drugiej części obrad swój wykład jako pierwsza przedstawiła Yulia O. Filatova i poruszyła kwestie związane z procesem rytmizacji w kształtowaniu się mowy i jej zaburzeniach. Kurt Eggers natomiast przybliżył słuchaczom założenia teorii *evidence-based practice*, jednej z najnowszych tendencji w diagnozie i terapii jąkania się, o której mówił również Woźniak. Na temat wyzwania edukacyjnych związanych z funkcjonowaniem w szkole dziecka z zaburzeniami przetwarzania słuchowego wypowiedziała się Irena Polewczyk. Po zakończeniu części wykładowej zaproszeni goście oraz słuchacze mieli okazję zabrać głos w dyskusji. Podczas panelu dyskusyjnego „Dokąd zmierza logopedia?” specjaliści starali się znaleźć odpowiedź na postawione pytanie. Obradowano głównie nad miejscem logopedii na tle innych dyscyplin naukowych. Eksperti zgodnie przyznali, że istnieje potrzeba utworzenia kierunku akademickiego, który umożliwiłby kształcenie w trybie stacjonarnym studentów – młodych adeptów logopedii. Otwarcie studiów wyższych trzeciego stopnia, kończących się uzyskaniem tytułu doktora z zakresu logopedii, również było postulowane. Zauważono także, że obecnie logopeda ma możliwość zdobycia tytułu zawodowego jedynie jako logopeda-językoznawca, logopeda-pedagog lub logopeda-lekarz. Woźniak podkreślił potrzebę włączenia do programu studiów logopedycznych przedmiotów dotyczących statystyki i analizy danych, ponieważ aktualna oferta kształcenia nie zapewnia doskonalenia

umiejętności z tego zakresu, niezwykle potrzebnych w pracy logopedy. Naukowcy stwierdzili, że główne zadania stojące przed logopedią to usamodzielnienie się jej jako dyscypliny naukowej oraz kontynuowanie porządkowania sposobu kształcenia młodych logopedów. Podczas panelu przedstawiano także różnice w postrzeganiu logopedii jako dyscypliny naukowej w poszczególnych krajach, które w pewnym stopniu wpływają na charakter prowadzonych badań i stosowane metodologie. Podczas dyskusji omówiono również szerzej założenia logopedii opartej na dowodach (*evidence-based practice*).

Ostatnim punktem programu pierwszego dnia konferencji było pięć sekcji panelowych. Wysłuchano wielu referatów, w których specjaliści poruszali kwestie związane z kompetencjami lingwistycznymi, rolą czynników fizjologicznych w procesie kształtowania się mowy, a także z diagnozą i terapią logopedyczną wybranych zaburzeń.

W czasie sesji posterowej uczestnicy konferencji mogli zapoznać się z plakatami prezentującymi wyniki najnowszych badań w zakresie logopedii, które dotyczyły umiejętności komunikacyjnych, nowych metod terapeutycznych oraz zaburzeń mowy. Autorami posterów byli teoretycy i praktycy z ośrodków i instytucji naukowych z Polski, Rosji, Ukrainy, Stanów Zjednoczonych czy Wielkiej Brytanii.

Drugi dzień konferencji otworzyły wykłady mistrzowskie polskich i zagranicznych specjalistów. Wystąpienie Barbary Ostapiuk dotyczyło źródeł niezgodności w ocenie (węzdi-dełka) języka. Lilianna Konopska przybliżyła z kolei słuchaczom kwestie związane z pre-, peri- i wczesnym postnatalnym uwarunkowaniem dobrostanu dzieci z desonoryzacją. Pierwszą część wykładów zamknęła charakterystyka artykulacyjna polskich retrofleksów zaprezentowana przez Anitę Lorenc.

Druga część, która odbyła się po dyskusji, rozpoczęła się referatem Eliany Danilavichiute na temat neurodynamicznego podejścia do modelowania mowy w porażeniu mózgowym. Wykład pt. *Dorośle osoby po uszkodzeniu ośrodkowego układu nerwowego – wskazania do długoterminowej interwencji logopedycznej* wygłosił natomiast Karel Neubauer. Część wykładową konferencji zakończyła Danuta Pluta-Wojciechowska, która przedstawiła wyniki swoich badań dotyczących efektywności terapii logopedycznej. Ostatnim punktem programu był cykl warsztatów naukowo-szkoleniowych, prowadzonych między innymi przez Małgorzatę Szalińską-Otorowską, Radosława Szymańskiego i Barbarę Sambor. Celem spotkań dotyczących praktycznych rozwiązań logopedycznych była również popularyzacja przydatnych rozwiązań w zakresie diagnozy i terapii zaburzeń mowy. Warsztaty umożliwiły uczestnikom wymianę doświadczeń i otworzyły pole do dyskusji.

W trakcie konferencji uczestnicy mogli zapoznać się również z ofertą wybranych wydawnictw naukowych i edukacyjnych. Wszystkim zainteresowanym organizatorzy udostępnili bezpłatne plakaty profilaktyczne z zakresu logopedii, poruszające m.in. problematykę jąkania czy właściwej artykulacji głoski *r*.

V Międzynarodowa Konferencja Logopedyczna „Logopedia w teorii i praktyce” stanowiła doskonałą okazję do nawiązania inspirujących kontaktów, wymiany poglądów i spostrzeżeń, a także do pozyskania nowej wiedzy.